

Jaarplan en begroting 2016
Regio Noordoost Brabant

Inhoud

Inhoud	3
1. AgriFood Capital in 2015	5
1.1 Waarom ook al weer?	5
1.2 Wat hebben we bereikt in 2014 en 2015?	7
1.3. Wat komen we tegen?	8
2. AgriFood Capital in 2016	9
2.1 Intensievere samenwerking tussen Regio Noordoost-Brabant en BU AFC en focus binnen de innovatieprogramma's	9
2.2 Internationalisering	9
3. Programma Regio Noordoost Brabant	10
3.1 Transitie AgriFood 2016	10
3.2 Beleef AgriFood	11
3.3 Circulaire Economie	12
3.4 Groen Blauw 2016	13
3.5 Bestuurlijke samenwerking	15
3.5.1 People/ AgriFood Capital Werkt 2016	15
3.5.2 Bereikbaarheid en Mobiliteit 2016	16
3.5.3 Economie & Ruimte 2016	17
3.5.4 Duurzame leefomgeving	18
4. Programma AFC B.V.	19
4.1 Innovatieprogramma Voeding en Gezondheid	19

4.2 Innovatieprogramma Smart AgriFood Systems	21
4.3 Innovatieprogramma Transitie Circulaire AgriFood	22
4.3 Ecosysteemprogramma Dutch AgriFood Week (DAFW)	23
4.4 Ecosysteemprogramma Grow Campus	25
4.5 Ecosysteemprogramma AgriFood Capital Werk	25
5 Strategische partnerships AgriFood Capital.....	27
5.1 Provincie Noord Brabant/Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM)	27
5.2 Brainport 2020/ Brainport Network.....	27
5.3 Ondernemerslift+	28
6. Communicatie & branding	29
7. Governance	30
8. Begroting 2016	31
9. Tot slot.....	34

1. AgriFood Capital in 2015

1.1 Waarom ook al weer?

De regionale samenwerking in Noordoost Brabant is vastgelegd in een convenant. Dit convenant heeft een looptijd van 3 jaar (2014-2016), waarin de convenantpartijen jaarlijks een bijdrage van € 3,00 per inwoner per jaar in het Regiofonds storten. Daarmee ontstaat een werkbudget, dat dient als cofinanciering voor de REAP -middelen en de bijdragen vanuit de Stimuleringsregeling Streeknetwerken welke door de Provincie Noord-Brabant zijn toegekend aan de regio Noordoost Brabant. Vanuit het Regiofonds doet de regio ook een bijdrage aan de Stichting Agrifood Capital, de triple helix samenwerking in de regio Noordoost Brabant.

In dit jaarplan op hoofdlijnen treft u achtereenvolgens aan de Begroting 2016, alsmede de belangrijkste hoofdlijnen (ambitie – beoogde resultaten en financiën) uit de jaarplannen van de Stichting en voor de portefeuillehoudersoverleggen Economische Ontwikkeling (incl. REAP), Duurzame leefomgeving (incl. Stimuleringsregeling Streeknetwerken) en Bereikbaarheid & Mobiliteit. Het jaarplan en de begroting zijn besproken en vastgesteld door de Bestuurlijke Regie Groep (Het AB van de Regio Noordoost Brabant) op 25 november 2015. De tijdens deze bijeenkomst gemaakte opmerkingen en aanvullingen zijn in deze versie opgenomen.

Vastgesteld kan worden dat in 2015 brede consensus is ontstaan ten aanzien van de strategische agenda in onze regio. Het thema Agrifood (ver)bindt ook lokale partijen ondernemers, zo bleek tijdens tal van bijeenkomsten, die we samen met gemeenten uit de regio en hun lokale ondernemersverenigingen hebben mogen organiseren. Agrifood staat op de lokale agenda, evenals op de regionale, nationale en Brusselse agenda. De externe profilering van onze regio wordt stevig versterkt door de gemaakte keuzes. Er is, kortom, een beweging op gang gebracht om te komen tot een duurzame groei van onze regio met Agrifood als motor van onze economie.

2015 was een jaar waarin de zichtbaarheid van Agrifood Capital vergroot is. 2015 was ook het jaar van herijking van het functioneren van de ambtelijke organisatie, de interne en financiële controle. Hiervoor zijn verschillende stappen gezet: er is een duidelijker inhoudelijk besluitvormingstraject wanneer het gaat om financiële toezeggingen. Er vindt betere toetsing plaats aan de hoofddoelstellingen van regio en BU. Hier zijn richtlijnen voor en deze worden ook toegepast en vastgelegd. Ook het goedkeuren en het aangaan van verplichtingen kent een structureler karakter met heldere procedures en een actuele tool, waarmee verplichtingen per bedrijfs onderdeel (REAP, Streeknetwerken, Regiofonds, BV) kunnen worden gevolgd. De financiële situatie van de regio is daarmee in control en de afstemming van de Ambtelijke organisatie en interne controle en financiële controle tussen de BV AFC en de werkorganisatie van de regio is beter geregeld.

Op 21 januari 2015 is de Stichting AgriFood Capital opgericht. Haar opdracht is het versterken van het economische ecosysteem in Noordoost Brabant. Het agri&foodcluster van "grond tot mond" neemt hierin een voorname positie als een katalysator voor economische groei. Dit agri&foodcluster omvat ruim 3.600 bedrijven met ruim 37.000 banen. Deze ondernemingen investeren gezamenlijk € 455 miljoen aan R&D. De exportwaarde is stijgende en bedroeg in 2014 € 3,4 miljard. Agri&food (incl. tuinbouw & uitgangsmaterialen) is de grootste nationale topsector in Noordoost Brabant en maakt deel uit van het nationale cluster waarvan het concentratiegebied hiernaast is afgebeeld.

AgriFood Capital heeft de opdracht om het unieke AgriFood ecosysteem in Noordoost Brabant te versterken. Dat is noodzakelijk én kansrijk gebleken. Zowel vanuit economisch, ruimtelijk als sociaal-maatschappelijk perspectief.

Het economische perspectief en daarmee op termijn de welvaart en het welzijn in de regio staat onder druk. Uit de "AgriFood Capital Monitor 2014" blijkt dat er sinds 2010 sprake is van dalende arbeidsproductiviteit in de 'maaksectoren', stijgende werkloosheid (met name onder 50+), achterblijvende omzet uit innovatie en een relatief geringe toename van nieuwe bedrijvigheid in de regio. Juist de volledigheid en omvangrijkheid van het agrifood-ecosysteem kansen om de noodzaak voor economische groei te verbinden met het leveren van een positieve bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken op het gebied van voeding, gezondheid en duurzaamheid. In dit ecosysteem verbindt het agrifood-cluster zich met andere sterke sectoren in de regio zoals high tech, zorg & life-sciences en logistiek en de toegepaste kennis- en onderzoek-infrastructuur.

De ambitie van AgriFood Capital is om Noordoost Brabant niet alleen de makers van duurzaam voedsel en voedselsystemen van gisteren en vandaag te laten zijn, maar ook van morgen; een topregio in AgriFood waarop ondernemende en innovatieve wijze antwoorden worden ontwikkeld voor maatschappelijke vraagstukken. Dat doen we door te stimuleren dat het ecosysteem versterkt wordt op de volgende 4 domeinen:

- ✓ *People*: werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt in 2020; flexibel, talentvol en inclusief
- ✓ *Business*: realiseren van sterke bedrijvigheid middels nieuwe netwerken, bedrijven en een sluitende kapitaalstructuur
- ✓ *Innovation*: betekenisvolle innovaties op het gebied van voeding, gezondheid en duurzaamheid
- ✓ *Basics*: aantrekkelijke woon-, werk en leefomgeving

Cruciaal in de strategie van AgriFood Capital is dat het Stichtingsbestuur en haar ontwikkelorganisatie (de BV AgriFood Capital) op deze domeinen datgene doet wat de bedrijven, organisaties, instellingen en individuen in het ecosysteem in staat stelt om deze ambities waar te maken.

Noordoost Brabant is topregio in AgriFood wanneer deze regio in 2020 zich onderscheidt door een toekomstbestendige arbeidsmarkt (4000 nieuwe banen), sterke bedrijvigheid (150 starters, 60 nieuwe bedrijven), betekenisvolle innovaties (20 succesvolle innovaties) en een aantrekkelijke woon-, werk en leefomgeving (5 toplocaties). De focus van AgriFood Capital ligt dan ook op het niveau van het regionale agrifood-ecosysteem.

1.2 Wat hebben we bereikt in 2014 en 2015?

Vanaf eind 2013 is de triple helix AgriFood Capital actief. De instrumenten van deze samenwerking zijn netwerkversterking, programma- en projectontwikkeling, cofinanciering (vanuit o.a. regiofondsen, REAP en Streeknetwerken) en branding/communicatie.

People

- ✓ Realisatie dagopleiding Food Operator met baangarantie
- ✓ Uitgifte van 315 startersbeurzen
- ✓ Oprichting van Werkbedrijf Noordoost Brabant
- ✓ 160 werkgevers actief in diverse arbeidsmarktprojecten
- ✓ 15 'koploperbedrijven' bouwen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt
- ✓ Start ontwikkeling arbeidsmarktdashboard Zuidoost-Nederland (Brainport 2020)
- ✓ Oprichting Werkgeversservicepunt Noordoost-Brabant voor bemiddeling brede doelgroep van werkzoekenden
- ✓ 300 werkzoekenden instroom in een baan of start MBO-opleiding
- ✓ 12 lokale initiatieven beter functionerende arbeidsmarkt

Business

- ✓ 350 ondernemers op ontbijtsessies en inspiratiesessies over 21 ondernemerskansen
- ✓ Ondernemerslift+: 1500 starters gescout, 22 leningen verstrekt (totaal € 2 mln.)
- ✓ AgriFood Logistics Board
- ✓ Financieringstafel (Brainport 2020)
- ✓ 70 intakes met ondernemers
- ✓ Bioboost Brabant Ontwikkelingservice
- ✓ Innovatieprogramma AgroFood Brabant met Provincie en BOM

Basics

- ✓ Gebiedsontwikkeling Agro-As de Peel
- ✓ Hoogwaardig Openbaar Vervoer Noordoost-Brabant
- ✓ Verkenning Proeftuin AgroFood
- ✓ Verkenning snelfietspaden
- ✓ Plan van aanpak Breedband
- ✓ Agrifood x Leisure
- ✓ Europese regio gastronomie
- ✓ Breed gedragen uitvoeringsstrategie Greentech Brabant
- ✓ Uitvoeringsstrategie + bod Groenontwikkelingsfonds Brabant
- ✓ Gehonoreerde aanvraag stimuleringsfonds creatieve industrie voor Agro As de Peel
- ✓ Regionale klimaatstresstest
- ✓ Vijf integrale gebiedsprogramma's
- ✓ Financieringsstrategie voor het programma Groen Blauw

Innovation

- ✓ Cofinanciering aan 50 innovatieconsortia (totale omvang portfolio € 1,2 mln.)
- ✓ Start Grow Campus
- ✓ Consortium Big Development met financiële support van OPZuid en Provincie Noord-Brabant
- ✓ Realisatie innovatieplatform Foodsquad met 12 projecten in uitvoering.
- ✓ Start van Brabantse keten Natural Liquid Gas
- ✓ Food to Fit programma met themabijeenkomsten en Food to Fit Award (33 deelnemende bedrijven)
- ✓ Dutch AgriFood Week; nationaal en regionaal

1.3. Wat komen we tegen?

Op basis van activiteiten vanuit AgriFood Capital voeden we beleidsmakers graag met onze observaties van het afgelopen jaar:

- ✓ De keuze voor de strategie om vanuit het agrifoodcluster, op de thema's voeding, gezondheid en duurzaamheid, samen met andere sectoren in te zetten op economische groei in Noordooost Brabant wordt inmiddels erkend en herkend. Zeker de 'koploperbedrijven' voelen de noodzaak tot cross-sectorale samenwerking. Veel netwerken en organisatiekracht, zowel regionaal als landelijk, zijn nog sectoraal of lokaal georganiseerd. De groep bedrijven met ambitie en mogelijkheden om te investeren in een meer open innovatieproces en met een (middel-)lange termijn focus op de grote maatschappelijke uitdagingen is beperkt.
- ✓ Het opbouwen van consortia waarin bedrijven, al dan niet samen met kennisinstellingen, gezamenlijk innovatietrajecten aan gaan kost tijd. Gedurende deze fase is er een beperkte supportstructuur. Het 'aanjagen' van innovaties wordt op landelijk en provinciaal niveau in beperkte mate gestimuleerd. Bedrijven ervaren de beschikbare support, en met name de regelingen (zowel landelijk als Europees) die innovatietrajecten moeten bevorderen als complex (inhoudelijk, procedureel, financieel) en lang niet altijd toegesneden op het soms "trail-and-error"-karakter van een dergelijk innovatieproces.
- ✓ Op verschillende plaatsen binnen en buiten onze regio vinden vergelijkbare initiatieven plaats op de thema's voeding, gezondheid en duurzaamheid met soms beperkte onderlinge verbindingen. Er is een druk gespeeld met veel actoren en labels. Van AgriFood Capital wordt verwacht dat zij deze verbindingen kan realiseren of versterken.

Om onze ambities te realiseren zullen de randvoorwaarden om te komen tot succesvolle innovaties verder geoptimaliseerd moeten worden. Dit vereist gezamenlijke focus van stakeholders op impactvolle initiatieven op ecosysteem-niveau. In 2016 en verder moet het supporten van deze 'systeembedrijven' van de voorlopers centraal staan.

2. AgriFood Capital in 2016

Regionale economische structuurversterking is een zaak van lange adem. De hoofdlijnen uit het jaarplan 2015 in 2016 voorgezet. Vanuit de Strategische Agenda zijn innovatieprogramma's en ecosysteemprogramma's benoemd. Met de opgedane ervaringen, worden de volgende aanscherpingen in 2016 doorgevoerd:

2.1 Intensievere samenwerking tussen Regio Noordoost-Brabant en BU AFC en focus binnen de innovatieprogramma's

In 2015 een geschakeerd projectenportfolio opgebouwd en vinden er op een breed terrein netwerkactiviteiten, scouting van mogelijk kansrijke initiatieven en projectontwikkelingsactiviteiten plaats. In het overkoepelende stichtingsbestuur van AgriFood Capital is geconstateerd dat de brede scope van de innovatieprogramma's in combinatie met de gelimiteerde mogelijkheden (in mensen en middelen) steeds meer op gespannen voet met elkaar komen te staan. Als antwoord op deze ontwikkeling zal er in 2016 focus worden aangebracht in de innovatiethema's, aanscherping van de werkwijze en zal de samenwerking met de werkorganisatie van de Regio Noordoost Brabant geïntensiveerd worden.

Om te komen tot een efficiëntere en slagvaardige werkwijze zullen de taken in 2016 ten dele anders worden verdeeld over de beide samenwerkende organisaties:

- ✓ AgriFood Capital BV legt de nadruk op de twee innovatieprogramma's *Voeding en Gezondheid* en *Smart AgriFood Systems*. Daarnaast blijft AgriFood Capital BV verantwoordelijk voor de huidige ecosysteemprogramma's Dutch Agri Food Week en Grow Campus. (Verder uitgewerkt in Hoofdstuk 3)
- ✓ De werkorganisatie van de Regio Noordoost Brabant neemt de programma's Transitie AgriFood, Beleef AgriFood en Circulaire AgriFood en Groen Blauw onder haar hoede. Concreet projectmatige projectvoorstellen die voortkomen uit deze programma's zullen door zowel AgriFood Capital B.V. als de werkorganisatie van de regio worden opgepakt. De Regio zal daarnaast projecten die voortkomen uit de bestuurlijke samenwerking oppakken. Het gaat dan om projecten in de drie lijnen Mobiliteit& Bereikbaarheid, Economie & Ruimte en Duurzame Leefomgeving.

2.2 Internationalisering

Het agri&foodcluster in de regio, met een exportwaarde van € 4,3 miljard maakt deel uit van "internationale en complexe voedselnetten" (WRR). De internationale dimensie in onze activiteiten is daarmee van eminent belang. Dit zal tot uiting komen onder meer in een "Europatafel" en in uitvoeringsprojecten met internationale consortiumpartners o.a. in het kader van Interreg en Horizon2020.

3 Programma Regio Noordoost Brabant

Met de ambitie van AgriFood Capital is samenwerking tussen 19 gemeenten en 2 waterschappen in Noordoost Brabant een nieuwe fase ingegaan. Dit is in februari 2014 vastgelegd in een convenant. Eveneens is uitvoeringskracht georganiseerd op de Strategische Agenda AgriFood. Noordoost Brabant 2014-2020 en een functionele programmatische samenwerking met AgriFood Capital B.V. Dit wordt versterkt o.a. door gezamenlijke huisvesting in de Agri&Food Plaza. Zoals eerder aangegeven zal de werkgroep van de Regio Noordoost Brabant de lead nemen over een deel van de programma's. Daarvoor is gekozen omdat het in de fase van ontwikkeling van deze programma's effectiever is om de overheden in een initiële rol te zetten. Het gaat in veel gevallen nog niet om concrete door ondernemers geadopteerde programma's. Deze programma's zijn wel essentieel om een goede voedingsbodem te creëren voor deze projecten. Daarmee hangen ze ook samen met de drie innovatieve programma's die bij de uitvoerings BV liggen. Het gaat om: Transitie AgriFood, Beleef AgriFood en Circulaire AgriFood en Groen Blauw. Daarnaast zal de bestuurlijke samenwerking worden gefaciliteerd voor de drie lijnen Mobiliteit & Bereikbaarheid, Economie & Ruimte en Duurzame Leefomgeving. Daarnaast wordt een bestuurlijk overleg Werk&Inkomen ingericht om een regionale agenda Arbeidsmarkt te bespreken.

3.1 Transitie AgriFood 2016

Inleiding

Noordoost Brabant biedt haar inwoners en bedrijven een woon-, werk- en leefomgeving van goede ruimtelijke kwaliteit. Vanuit Duurzame Leefomgeving wordt gewerkt aan de bevordering van het toekomstbestendig gebruik van de ruimte in stad en platteland. De regionale portefeuillehoudersgroep Duurzame Leefomgeving, eventueel met een begeleidende subgroep, begeleidt dit traject. Het gaat daarbij om de volgende ambities:

- Inspelen op de maatschappelijke discussie en toekomstperspectief van de primaire sector.
- De omschakeling van de primaire sector en haar invloed op de ruimte in stad en platteland verbindt de regionale samenwerking.
- Een betrouwbare en transparante samenwerking voor alle (mogelijke) partners.
- een emissievrije productie van de veehouderij in 2025
- het leveren van project- en procesondersteuning.

Uitvoering

In 2015 is een regionaal uitgangspunt voor de omschakeling van de veehouderij vastgesteld. Hier moet de bereidheid op worden getoetst en verworven bij hoofdbelanghebbende instanties en partijen in 2015. In 2016 wordt met Provincie, ZLTO en andere regio's gezocht welke sporen worden uitgewerkt in een roadmap met als doelstelling: "een emissievrije veehouderij in 2025, met als oplossing een gezonde landbouw". Het kan gaan om aspecten zoals: duurzame mestverwerking, emissievrij productie, gezondheid

Projecten

- Roadmap Transitie AgriFood – Veehouderij

- Begeleiding innovatieve agrarische initiatieven en alternatieven zoals hergebruik VAB's.
- Uitvoering door AgriFood Capital
- Communicatiecampagne best practices: innovatieve veehouderij. Uitvoering ZLTO
- Versterken samenwerking/afstemming Peelnetwork, Greenport
-

Financiën en personele invulling

Reserveringsaanvraag Roadmap Transitie AgriFood: circa € 150.000,-

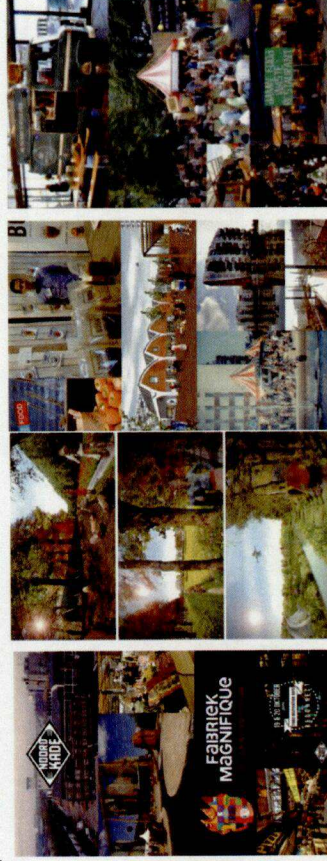
Programmaleider is beschikbaar voor 0,5 FTE

3.2 Beleef AgriFood

Inleiding

Beleef AgriFood is afgelopen jaar ingevuld met het project Agri food x Leisure. Daarin werd gezocht naar de beste voorbeelden in agri food, waarin de bezoeker centraal staat. Het was een Brabantbreed project van VisitBrabant, AgriFoodCapital en provincie Noord-Brabant. Met als doel om innovatie in agri food te bevorderen en te bouwen aan initiatieven die termijn leiden tot meer bezoekers uit omliggende landen. Dat is gebeurd via tientallen interviews, een benchmark en onderzoek naar bezoekmotieven. Uit dat onderzoek komen vier potentiële gamechangers waaraan we in 2016 gaan werken:

- Veehouderijconcept Go Nuts!
- Duurzame food op Brabantse festivals
- CHV Noordkade
- Paleiskwartier 's-Hertogenbosch

Uitvoering

Van deze vier bekijken we wat het projectteam kan toevoegen aan de bestaande lijn om daar echte trekkers van te maken in agrofood. Het kunnen voeden van één miljoen Brabantse festivalbezoekers met gezonde, in Brabant gewortelde producten eten is een mooi voorbeeld van het gedroomde succes op termijn. Een vijfde lijn is het informeren en inspireren van een grotere groep die zelf zoekt naar nieuwe wegen op dit gebied. Inspiratiesessies, masterclasses en het zichtbaar maken van Brabantse support zijn daarvoor de belangrijkste acties. Het traject tot nu toe is in de zomer door provincie met instemming begroet. Op dit moment wordt hard gewerkt aan het verknopen van dit project met het traject EU-regio van de gastronomie ERG). Bovengenoemde acties blijken een uitstekende voorbereiding van het Brabantse jaar van de gastronomie in 2018, waarvoor nu het bidbook wordt voorbereid. Beide trajecten richten zich op innovatie, op denken vanuit de bezoeker en op het versnellen van uitwisseling. Beide trajecten zijn ook gestart in Noordooost Brabant en van daaruit uitgebreid naar de hele provincie.

Financiën en personele invulling

Benodigd budget voor 2016: circa €50.000,-

Programmалеider is beschikbaar voor 1,0 FTE

3.3 Circulaire Economie Inleiding

Doel van het programma Circulaire economie is het versterken van de zg. biobased infrastructuur van de regio (en Brabant breed) als basis voor economische en maatschappelijke opgaven richting een meer circulaire economie. Het gaat daarbij om de volgende ambities:

- De Lokale gemeenschappen meer handvatten bieden om naar de toekomst grip te krijgen op basis behoeft Energie door eigen grondstoffen in te zetten en te vermarkten.
- Duurzame bedrijvigheid realiseren rondom nieuwe technologieën met oogmerk lokaal en modulair opbouwbaar (modulaire bouw)
- Kennis ontsluiten op het gebied van bewezen technologie en nieuwe kennis over nieuwe technologieën, grondstofonderzoek en businesscases die ontwikkeld worden.
- Het landelijke gebied te vitaliseren door nieuwe verdienmodellen rond om biograndstoffen uit dit gebied maximaal tot waarde te brengen en de revenuen (deels) terug te laten stromen.

Dit willen we bereiken we door:

- Voorbeeld cases concreet te maken onder meer onder de noemer "Greentech Brabant"
- Uitwisselen en opbouw kennis, ervaring a.h.v. succesvoorbeelden in de regio (virtueel en fysiek op diverse plaatsen lezing en bijeenkomsten rond dit thema)

- vergroten netwerk (30) met nadruk op (technologie)bedrijven
- Inspireren

Uitvoering 2016

Algemeen (inzet programmamanager, bestuurlijk trekker, programmateam)

- Verbinding programma aan andere thema's als "Groen-blauwe", 'Klimaat', 'Gezondheid', 'Transitie Veehouderij'
- Vergroten kansen (programma)financiering; Provincie Brabant, (EU)subsidies, allianties, nieuwe verdienmodellen op basis van GT onderzoek-
vervolgactie financieringsstrategie
- Inspiratie: goede voorbeelden (bijv. Landschappen van Allure Biomassaplein), kansen vanuit verbrede thematiek (samenwerking bedrijven regio
Brainport), nieuwe samenwerkingspartners (focus op bedrijfsleven (technologie)
- Verankering: PMWP provincie Noord-Brabant.

Projecten 2016:

- Projectontwikkeling – inzet middelen streeknetwerk
- Verkennen van opzet regionale infrastructuur voor biobased projecten op het gebied van biomassa
- Verkennen van de mogelijkheden om te komen tot randvoorwaarden voor nieuw type bedrijven terreinen op basis van biobased economie.
- Doortwikkelen Greentech
- Inspiratiebijeenkomenst over thema's biomassa verwaarding, biomassapleinen, technologie excursies

Financiën en personele invulling

Benodigd budget voor 2016: € 50.000,-

Programmaleider beschikbaar onduidelijk

3.4 Groen Blauw 2016

Inleiding

Het doel van het programma is het versterken van de kenmerkende groenblauwe structuren van de regio als kwaliteitsimpuls voor economische en maatschappelijke opgaven. Het versterken van de kwaliteit van de woon, werk en leefomgeving van de regio en om duurzame verbindingen te realiseren tussen stad en platteland. Dat gebeurt door het landelijke gebied te vitaliseren en de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Dit willen we bereiken door:

- Het aanjagen en verbinden van 11 integrale gebiedsopgaven in de regio

- het uitwisselen en opbouw kennis, ervaring a.h.v. succesvoorbeelden in de regio
- het Vergroten van het netwerk (40)

Uitvoering 2016

Algemeen (inzet programmamanager, bestuurlijk trekker, programmateam)

- Verbinding programma aan andere thema's als 'Klimaat', 'Gezondheid', 'Transitie Veehouderij', 'Circulaire economie'
- Vergroten kansen (programma)financiering; GOB, subsidies, allianties, nieuwe verdienmodellen – vervolgactie financieringsstrategie
- Inspiratie: goede voorbeelden (bijv. Landschappen van Allure), kansen vanuit verbrede thematiek, nieuwe samenwerkingspartners (anders dan overheden)
- Verankering: bijv. omgevingsvisie Noord-Brabant

Projecten:

- Projectontwikkeling – inzet middelen streeknetwerk
- Gebiedsaanpak Agro As de Peel, het proeftuingebied binnen NOB. Met als onderdeel het project 'Landscaping the Food' – inzet 02 fte + cofinanciering streeknetwerk
- Gebiedsaanpak Raamvallei – inzet alliantiemakelaar 0,4 fte
- Samenhang gebiedsopgaven. In het bijzonder voor opgaven langs de maas i.k.v. deltaprogramma rivieren en MIRT gebiedsagenda.
- Projectaanpak VAB's – CIMBY concept – Ruimtelijke Kwaliteit
- Afronding + vervolgactie Klimaatstresstest
- bijeenkomst(en)

Financiën en personele invulling

Benodigd budget voor 2016: circa € 175.000,- Programmaleider is beschikbaar voor 0,5 FTE

Beoogde resultaten in 2016:

- ✓ Transitie Veehouderij: Opstellen roadmap i.s.m. Provincie, ZLTO, Peelnetwerk als basis voor proeftuinambitie van de regio naar een emissieloze veehouderij en daarmee tot innovatieprojecten voor AgriFood Capital BV;
- ✓ Circulaire AgriFood: doorontwikkeling van de Green Tech Campus in Boxtel naar regionale biomassapleinen.
- ✓ Beleef AgriFood: ontwikkeling bidbook voor Europese Regio voor de Gastronomie in 2018 en nadere uitwerking van programma cross-over AgriFood X Leisure in samenwerking met o.a. Provincie, ZLTO en Visit Brabant
- ✓ Groen/Blauw: projectontwikkeling, doorontwikkeling integrale gebiedsprogramma's, inspiratie.

3.5 Bestuurlijke samenwerking

3.5.1 People/ AgriFood Capital Werkt 2016

Het doel van het programma People/ AgriFood Capital Werkt is om te bouwen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt in Noordoost-Brabant 2020: flexibel, talentvol en inclusief! Dat gebeurt door het stimuleren van innovatie (ecosysteemp programma "Human Capital strategie en Talent) vooral gericht op de middellange termijn. Belangrijk is ook de coördinatie van de wettelijke uitvoeringstaken van de arbeidsmarktregio.

Uitvoering 2016

- opzetten en uitvoeren van regionaal POHO arbeidsmarkt, werk en inkomen
- opstellen nieuw meerjarig regionaal arbeidsmarktprogramma AgriFood Capital Werkt!, inclusief samenwerkingsovereenkomst
- ondertekenen convenant voortijdig schoolverlaten/ kwetsbare jongeren
- raadsvoorstel over nieuw arbeidsmarktprogramma AgriFood Capital Werkt!, sturing en financiering
- aanboren en aanvragen nieuwe subsidies (Provincie, Rijk, Europa)
- doorzetten van de externe subsidies tbv de thema's voor een toekomst bestendige arbeidsmarkt: Werken van Morgen, Talent en Loopbaan, Regionaal Werkbedrijf en Kwetsbare jongeren
- uitbouwen ecosysteemp programma "Human Capital en Talent"
-

Projecten arbeidsmarktregio 2016

Human Capital en Talent

- Een innovatieve leiderschapsaanpak voor koploperbedrijven op het gebied van strategie en talent
- 20 directies van koploperbedrijven in de regio – met name uit de agri& food en logistieke sector - nemen deel aan deze leiderschapsaanpak
- 50 bedrijven gaan individueel en deels gezamenlijk aan de slag met strategisch personeelsbeleid binnen hun eigen onderneming
- 4 regionale talentencafés voor HBO/WO-opgeleide jongeren, deels werkend en deels een studie volgend gericht op werk in kansrijke sectoren

Arbeidsmarktregio

- invullen 425 baanafspraken
- werkgeversdienstverlening van het werkgeversservicepunt wordt gewaardeerd met minimaal een 7
- bemiddelen 400 personen via het sectorplan van de arbeidsmarktregio
- verbreden van het werkgeversservicepunt met een adviescentrum voor van werk naar werk trajecten
- verlagen van het aantal voortijdig schoolverlaters

3.5.2 Bereikbaarheid en Mobiliteit 2016

Inleiding

Het programma bereikbaarheid en mobiliteit is gericht op het verankeren in het tot uitvoering brengen van concrete projecten en maatregelen. Met als doelen: Robuust en vlot, veilig, schoon en een prettige leefomgeving. Dat willen we realiseren door het uitvoeren van de volgende top 3:

- Bovenregionale integrale samenwerking vanuit de strategische agenda, Brainport, Greenport, Food Valley, vanuit de GGA-regio's met de B5 steden etc. Voorbeelden hiervan zijn snelfietsroute Cuijk-Nijmegen, Bereikbaarheidsopgave Zuidoost-Brabant.
- Verduurzamen van de mobiliteit vanuit de visie: voorkomen, verkorten, verschoneren en veranderen van mobiliteit in de regio. Regionale projecten zoals: HOV en knooppuntontwikkeling, snelfietsroutes, elektrificatie en capaciteitsverruiming Maaslijn.
- Multimodale bereikbaarheid Economische toplocaties en de kennis- en innovatieclusters, zoals bedrijventerreinen in Veghel en Boxmeer, bedrijventerrein Heesch-West, Noordkade in Veghel, Grow Campus 's-Hertogenbosch, pivot park Oss en zorg-natuurlocatie Bernhoven in Uden. Goede (interne) bereikbaarheid, zoals voor A2, A59, A50, A73, N279 proeftuin agro-as de Peel en de gebiedsontwikkeling N65.

Projecten voor 2016:

- De Dutch Agrifood Week in 2016 duurzaam bereikbaar maken
- Brabantbrede ontwikkelagenda openbaar vervoer vertalen naar regionale projecten (Hoogwaardig Openbaar Vervoer, OV-fiets op alle busstations, strategische multimodale knooppunten personenvervoer)
- Opgaven Regionale infrastructuur bewaken en uitvoeren en koppelen met BO-MIRT en provinciaal wegenprogramma
- Regionale uitvoeringsprogramma's verkeer en vervoer (GGA)
- Digitaal platform voor kennisuitwisseling

Financiën en personele invulling

- uitwerken Duurzame Mobiliteitsvisie € 25.000
- Projectplan duurzame bereikbaarheid Dutch Agrifood Week inclusief uitvoeringsagenda

Externe GGA-financiering:

- Coördinatorschap en projectuitvoering € 153.000
- Vastgesteld in Samenwerkingsovereenkomst GGA 2016
- Uitvoeringsprogramma's verkeer en vervoer (provincie en gemeenten) € 10.000.000
- Brede Doeluitkering is vastgesteld in Brabants Mit, concrete toewijzing projecten in november via bestuurlijk overleg GGA's.

3.5.3 Economie & Ruimte 2016

Inleiding

Het doel van het programma is het versterken van het economisch vestigingsklimaat, het bevorderen van innovatie, de beschikking hebben over voldoende en kwalitatief passende werklocaties en een kwalitatief goede arbeidsmarkt. Daarnaast staat op de agenda van de regio Noordoost Brabant een groot aantal punten met een ruimtelijk economische impact. Deze worden op dit moment separaat behandeld in de POHOS duurzame leefomgeving, economie. Vanuit de regio bestaat de behoefte om samen met provincie een traject te bepalen waardoor er meer samenhang ontstaat in de voorbereiding en aanpak van deze thema's. Dit als voorbereiding van het Regionaal Ruimtelijk overleg en als opmaat voor de op te stellen omgevingsvisie van de provincie.

Dat brengt de volgende activiteiten met zich mee:

- Monitoren en afstemmen van de ontwikkelingen van werklocaties

- Stimuleren van projecten die bijdragen aan doelen via REAP, programmalijnen Stichting (noordoost brabant werkt/ondernemerslift+)

Projecten voor 2016

- Wethouders ez actief informeren over bovengenoemde activiteiten, verbindingen leggen. Door wethouders, beleidsmedewerkers en ook accountmanagers te informeren over programmalijnen, over REAP, ondernemerslift+, Noordoost-Brabant Werkt!, kan dat netwerk ingezet worden om innovatie te stimuleren.
- Opstellen nieuwe agenda bedrijventerreinen (wat waar en waar niet (meer))
- Agenderen van de problematiek van leegstand en herstructurering.
- Monitoren detailhandels-ontwikkelingen
- Organiseren afstemmen detailhandelontwikkelingen
- Verkennen opdrachtgeverschap aanleg breedband in witte gebieden
- De verschillende lopende economische en ruimtelijke trajecten binnen de regio te inventariseren
- Deze trajecten in samenhang te presenteren
- In een regionale 4- O samenwerking de hoofdthema's te bespreken
- Deze in te brengen in het traject van de omgevingsvisie van Provincie Noord Brabant

Financiën en personele invulling

Financiën € 50.000,-

Personele invulling 2 maal 0,5 FTE

3.5.4 Duurzame leefomgeving

De programma's Transitie AgriFood, Beleef AgriFood en Circulaire AgriFood en Groen Blauw vallen onder het Portefeuillehouderoverleg Duurzame leefomgeving. En zijn hiervoor al uitgewerkt.

De personele invulling van de aansturing van het POHO is ingevuld met 0,5 FTE (combinatie met Programmaleider transitie agrifood)

4. Programma AFC B.V.

De innovatieprogramma's *Voeding & Gezondheid* en *Smart AgriFood Systems* richten zich op een aantal thema's/domeinen. Deze kunnen in de loop van tijd wijzigen. Vanuit deze thema's richt AgriFood Capital zich op de innovators (voorlopers) en hun bedrijven en instellingen die impactvol kunnen en willen zijn. Zij ervaren een zekere urgentie, zowel vanuit economische kansen als maatschappelijke verantwoordelijkheid om te innoveren. Deze "ondernemende onrust" leidt tot de vraag naar kennis, kunde en kapitaal. AgriFood Capital faciliteert deze ondernemers door, vanuit een (semi-) open innovatieproces rondom gedeelde visie en ambitie, netwerken en vervolgens consortia te bouwen rondom te ontwikkelen of bestaande "systeembedrijven". Een "systeembedrijf" is een bedrijf of (door AgriFood Capital te vormen) consortium van bedrijven (of not-for-profit (project-)organisatie met een stabiele governance en actieve inbreng bedrijfsleven) verbonden met de regio Noordoost Brabant

- ✓ dat het belang van fundamentele innovatie (disruptief) onderschrijft, de passie heeft om iets te veranderen en dit in de praktijk wil brengen;
- ✓ dat een substantiële rol speelt of wil gaan spelen in de transitie op systeemniveau die zich de komende 3-5 jaar gaat afspelen;
- ✓ op thema's die een bijdrage leveren aan de "*Strategische Agenda AgriFood Noord-Oost-Brabant 2014-2020*";
- ✓ dat een idee, prototype of concept heeft dat gestoeld is op de creatie van waarde(n) en op schaalbaar en/of vermenigvuldigbaar is;
- ✓ dat open staat voor samenwerking met anderen en open staat voor ondersteuning door AFC; en
- ✓ dat bereid is kennis te delen (open-innovatiemodel) en dat zich realiseert dat samenwerken samen werken is en daardoor ook het (regionale) ecosysteem versterkt.

Rondom deze systeembedrijven, die de functie van proeftuin, living lab of expertisecentrum kunnen vervullen, ontstaan innovatieprojecten. Ook kan AgriFood Capital bestaande of separaat functionerende MKB-innovatieprojecten op enigerlei wijze met elkaar verbinden of verbinden met de "systeembedrijven". Dat kan vanuit AgriFood Capital door netwerkontwikkeling en/of projectontwikkeling, cofinanciering en communicatie/branding. Vanuit onze mogelijkheden als businessaccelerator kunnen we deze initiatieven begeleiden in hun opschalingsambities. In dit hoofdstuk van het jaarplan worden de programma's waarvoor het 'eigenaarschap' voor wat betreft programmamanagement bij AgriFood Capital B.V. nader toegelicht. Hierbij is aangesloten bij de inhoudelijke keuzes van de Grow Campus die zich richt op "Future Food".

4.1 Innovatieprogramma Voeding en Gezondheid

De essentie van dit innovatieprogramma is gevat in de campagnenaam "*Food to Fit*". Met dit programma wil AgriFood Capital in 2020:

- ✓ Een bijdrage leveren aan verminderen/stabiliseren van de zorgkosten door integratie van gezonde voeding en leefstijlprogramma's in ons leven, zowel thuis, op het werk als in de zorg;
- ✓ Een brug slaan tussen de agrifoodsector en de zorgsector;
- ✓ Meer duidelijkheid krijgen over de relatie tussen voeding en gezondheid, we weten welke technieken beschikbaar zijn om inhoudsstoffen uit voeding te halen of om schadelijke stoffen te verwijderen uit verwerkte producten, welke technieken ondernemers kunnen gebruiken, en wat de afzetmarkten zijn;

- ✓ Stimuleren dat Noordoost Brabant de kraamkamer voor nieuwe innovaties in voeding en gezondheid is. Dit blijkt onder meer uit een sterke groei van omzet uit innovaties op het snijvlak van voeding en gezondheid zien. Dit omvat zowel voeding als methoden voor gedragsverandering. Noordoost Brabant is één van de gezondste en vitaalste regio's van de wereld zowel in maatschappelijke als economische zin.

Binnen Food tot Fit zijn de volgende thema's/domeinen prioritair in 2016:

- ✓ Smaak en gezonde voeding
- ✓ Vitaliteit, lifestyle en voeding
- ✓ Voedingswaarden (inclusief verrijking en herformulering)

Op basis van het "AgriFood Capital Innovatiemodel" zal in 2016 worden gerealiseerd:

- ✓ "Strategic Board Food to Fit"; een ronde tafel waar bedrijven en instellingen uit de wereld van zowel de voeding als de zorg met elkaar een ambitie en transitieagenda op het domein voeding en gezondheid zullen gaan realiseren. Dit moet onder meer leiden tot een Food to Fit Manifest waarin een gemeenschappelijke visie en ambitie op de toekomst van voeding in relatie tot gezondheid wordt opgesteld.
- ✓ Ondersteuning bij (door-)ontwikkeling van enkele 'systeembedrijven' in het domein voeding en gezondheid op basis van hun vraag/behoefte.
- ✓ **Realisatie van de volgende MBK-innovatieprojecten:**
- ✓ **Onderzoek naar het opbouwen van de volgende gemeenschappen en platformen**

Beoogde resultaten Voeding en Gezondheid in 2016:

- ✓ *Strategic Board Food to Fit*
- ✓ *Doorontwikkeling Diabetes Challenge i.s.m. Brabant Zorg, Rabobank Uden-Veghel, BlauwRijk, Voeding Leeft, Foodsquad, VGZ en Sychroon*
- ✓ *Realiseren herziene Op-Zuid aanvraag Food 360 ism Foodsquad en BOM met actieve participatie van Agrifood Capital in dit consortium*
- ✓ *Business plan Smaakcentrum en Nuvux Studio's*
- ✓ *Ondersteuning van minimaal twee nieuwe systeembedrijven of clusters*

4.2 Innovatieprogramma Smart AgriFood Systems

Er is brede overeenstemming dat het huidige agrifood systeem op lange(re) termijn niet houdbaar is, maar er is nog geen gedeeld beeld van het gewenste toekomstige systeem. Dat moet verder in afstemming met alle stakeholders worden onderzocht en uitgewerkt. Wel tekenen een aantal contouren van het "Future Food systeem" zich af. Ons "future food" is maximaal circulair, rendabel en concurrerend, ruimtelijk ingepast, heeft oog voor dierenwelzijn evenals de diepere (sociaal/maatschappelijke) waarde(n) van voedsel en is internationaal te vermarkten.

Het streven in Noordoost Brabant is gericht op transitie naar de agrifood-systemen van de toekomst; dat vereist ingrijpende innovatie. Dat vraagt om ruimte voor de game-changers en verschilmakers van het agrifood complex; optimistische, energieke en visionaire doeners. Mensen die de kunst verstaan goede ideeën (relatief snel) om te zetten in werkende systemen. Bijzonder kansrijk met name in deze regio is de komst van de Graduate School rondom "Big Data" in 's-Hertogenbosch op initiatief van de TU Eindhoven en de Universiteit van Tilburg. Onze regio kan zich bij uitstek ontwikkelen als de "Big Data-proeftuin" in het applicatiegebied agri&food.

Met respect voor bestaande systemen en ondernemingen (die zorgen voor ons voedsel van vandaag) werken we binnen AgriFood Capital aan de toekomst van ons voedselsysteem. In de zoektocht naar de "future food systems" zijn de volgende thema's/domeinen prioritair in 2016:

- ✓ Future Technologies (cross-overs, primaire focus)
- ✓ Future Business (-models) (ketensamenwerkingen)
- ✓ Future Distribution & Logistics;

In de praktijk zullen doorbraak projecten zich vaak ontwikkelen via meerdere sporen. Projecten binnen het "AgriFood Capital Innovatiemodel" hebben altijd een concrete deliverable als (beoogd) eindresultaat. In 2016 zal worden gerealiseerd:

- ✓ **Ondersteuning bij (door-)ontwikkeling van 'systeembedrijven' in de expeditie naar nieuwe voedselsystemen.**
Als systeembedrijven zijn thans geïdentificeerd:
- ✓ **Realisatie van de volgende MKB-projecten:**
- ✓ **Ondersteuning bij netwerkvorming en onderzoek. De volgende communities zullen worden gebouwd c.q. versterkt:**

Beoogde resultaten Smart AgriFood Systems in 2016:

- ✓ *Realisatie proto-type "varkenshouderij van de toekomst" (Big Developments) in Boekel*
- ✓ *Opschaling van e-commerce ketenconcept ZTRDG zowel aan zijde van consumenten als suppliers uit de regio*
- ✓ *Ondersteuning van 2 (nieuwe) systeembedrijven of clusters in het domein van smart agrifood systems*
- ✓ *10 bedrijven met hun financieringsbehoefte door de Financieringstafel Brainport 2020 in de regio*
- ✓ *Opleveren van geheel andere kijk op de "chain of produce" i.s.m. Design Academy Eindhoven*
- ✓ *Realisatie van 2 MKB-innovatieprojecten*

4.3 Innovatieprogramma Transitie Circulaire AgriFood

Het streven in Noordoost Brabant is gericht op transitie naar de agrifood-systemen van de toekomst; dat vereist ingrijpende innovatie met bijbehorend transitieproces. Doel van het programma Transitie Circulaire AgriFood is het versterken van het transitieproces naar een circulaire agrifoodketen op basis van een biobased infrastructuur van de regio (en Brabant breed). Het gaat daarbij om de volgende ambities: De lokale gemeenschappen meer handvatten bieden om naar de toekomst grip te krijgen op basis behoefte energie door eigen grondstoffen (bijvoorbeeld uit de primaire land- en tuinbouw) in te zetten en te vermarkten. Duurzame bedrijvigheid in de gehele agrifoodketen realiseren rondom nieuwe, duurzame technologieën met oogmerk lokaal en opschaalbaar. Kennis ontsluiten op het gebied van bewezen technologie en nieuwe kennis over nieuwe technologieën, grondstofonderzoek en businesscases die ontwikkeld worden. Het landelijke gebied te vitaliseren door nieuwe verdienmodellen rond om biograndstoffen uit dit gebied maximaal tot waarde te brengen en de revenuen (deels) terug te laten stromen.

De volgende ambities in het transitieproces zijn specifiek door de regionale overheden in Noordoost Brabant geformuleerd en vormen daarmee vertrekpunt voor dit innovatieprogramma: Inspelen op de maatschappelijke discussie en toekomstperspectief van de primaire sector. De omschakeling van de primaire sector en haar invloed op de ruimte in stad en platteland verbindt de regionale samenwerking. Een betrouwbare en transparante samenwerking voor alle (mogelijke) partners. Een emissievrije productie van de veehouderij in 2025

Agendasetting en Communitybuilding: Innovatieagenda mestverwaardig; In 2016 zal een innovatieagenda ontwikkeld worden die een bijdrage moet leveren vanuit het innovatiespoor aan de uitdaging om, ook in deze regio, het knelpunt van het mestoverschot het hoofd te bieden. Samen met ondernemers en onderzoekers van binnen en buiten het agrodomein zal deze agenda opgesteld worden. Dit met als doel om te bezien of deze regio kan dienen als proeftuin voor daadwerkelijke ontwikkeling en toepassing van kansrijke oplossingen.

Benutting hoogwaardige eiwitverrijking uit de agrifoodketen. In 2016 zal initiatief ondernomen worden om op dit domein een netwerk op te bouwen als basis voor projectontwikkeling. Deze ontwikkeling wordt in zijn algemeenheid als belangrijk en (op termijn) kansrijk beschouwd. Echter ontbreken er nog initiatieven van betekenis in onze regio.

Ontwikkeling van BusinessClusters: Ondersteuning bij (door-)ontwikkeling van enkele 'systeembedrijven' in het domein circulaire agrifood op basis van hun vraag/behoefte. Bio-LNG. Dit project is gericht op het ontwikkelen van een regionale keten waarbij biogas uit mest wordt opgewerkt tot vloeibaar gas (bio-LNG) dat gebruikt wordt als transportbrandstof. Voor distributie wordt aangehaakt op de zich ontwikkelende infrastructuur voor fossiele LNG (dat dezelfde eigenschappen heeft als bio-LNG). In 2016 zal consortiumvorming gerealiseerd moeten worden en vervolgens een haalbaarheidsstudie uitgevoerd moeten gaan worden.

Blauwe Akker / Aquaponics. Dit project is gericht op de inzet van aquaponics systemen (combinatie van hydrocultuur en visteelt in semi-gesloten systemen) in de regionale voedselproductie. Het benodigde visvoer (de belangrijkste externe input) wordt gebaseerd op (regionaal gekweekte) insecten. Aquaponics kan naar verwachting een rol spelen bij het benutten van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen.

Ontwikkeling van Innovatiefaciliteiten:

Doorontwikkeling Pilot Green Tech Park Brabant naar een regionale innovatiefaciliteit. Eind 2014 is de eerste pilot van Green Tech Park Brabant in werking gezet. Het betrof een proefopstelling in het verwaarden van groene afvalstromen (met name afkomstig van gemeenten en waterschappen in de vorm van bermgras, snoeihout e.d.). Deze faciliteit kan het begin zijn van een regio brede aanpak op het gebied van biomassa-pleinen en het verwaarden van groene reststromen. Daarmee kan een impuls gegeven worden aan het vestigingsklimaat voor biobased ondernemers in regio, zowel op de huidige locatie in Boxtel als mogelijk elders. In 2016 zal duidelijk moeten worden of regionalisering van deze pilot haalbaar is.

Beoogde resultaten Innovatieprogramma Transitie Circulaire AgriFood in 2016:

- ✓ *Realisatie innovatieagenda Mestverwaring*
- ✓ *Haalbaarheid naar projectontwikkeling op het gebied van hoogwaardige eiwitverrijking*
- ✓ *Ontwikkeling van een BIO-LNG keten in de regio*
- ✓ *Doorontwikkeling van Green Tech Park Brabant*

4.3 Ecosysteemprogramma Dutch AgriFood Week (DAFW)

In 2015 is de eerste Dutch Agri Food Week georganiseerd. Wat intern als een bèta versie op Noordoost-Brabants schaal is besproken is uiteindelijk een landelijk event geworden met bijna 40 verschillende evenementen en activiteiten. Vooruitlopend op de evaluatie kan worden gesteld dat de partners (Food Valley NL, Greenport Westland/Oostland), Brightlands Greenport Venlo en AgriFood Capital met support van de topsector Agri&Food) een prima prestatie hebben geleverd. Inhoudelijk goede en relevante activiteiten, voldoende bezoekers en media aandacht die daarmee in lijn is.

We kunnen concluderen dat de basis is gelegd, zowel in de regio Noordooost-Brabant als nationaal. Het is nu zaak in 2016 door te pakken.

We houden in 2016 vast aan de WHY:

- ✓ **Demonstratie:** Nederland is top in maken van het duurzame voedsel en de voedselsystemen van gisteren, vandaag en morgen en dat laten we zien.
- ✓ **Samen werk maken van voedselvernieuwing:** de (wereld)markt in relatie tot het duurzaam produceren van voedsel: 'genoeg/van goede kwaliteit /zonder grondstoffen te verbruiken' is sterk in beweging. Open innovatie (in openheid werk maken van vernieuwing) wordt de norm en daarvoor is (inter-)nationale samenwerking een randvoorwaarde. Wij nodigen uit tot ontmoeting en dialoog.
- ✓ **De waarde van smaak:** de zoektocht naar de echte en diepere waarde van voedsel bereiden en er samen van genieten. Kom samen aan tafel.
- ✓ **De verbinding:** tussen consument en producent is op de achtergrond geraakt. Die gaan we verkorten.

Doelgroepen

De ambitie achter de Dutch AgriFood Week en de hiervan afgeleide formule is gericht op zowel ondernemers als betrokken burgers en consumenten. De scope is dus zowel markt als maatschappij. Dit vertaalt zich in maatwerk doelgroepgerichte activiteiten. Van (primaire) producenten, "foodprofessionals", toeleveranciers, beleidsmakers tot betrokken burgers en consumenten. Wat bindt is de nieuwsgierigheid naar het nieuwe.

Koers en focus in 2016: Vanuit AgriFood Capital perspectief zetten we in op twee hoofdsporen:

1. ontwikkeling van de nationale beweging en organisatie
2. vormgeving AgriFood Capital DAFW programma en organisatie 2016

Beoogde resultaten Dutch AgriFood Week in 2016

- ✓ Doorontwikkeling op nationale schaal van de "beweging DAFW; uitbreiding in aantal regio's, support topsector en internationalisering.
- ✓ DAFW-Portfolio AgriFood Capital groeit van 9 naar 25 events, het aantal bezoekers van 2.400 naar 15.000 en het social media-bereik van 2.500.000 naar 4.000.000 personen
- ✓ World Agri Food Forum: groeit uit tot het meest relevante nationale netwerk voor game-changers in de agrifood sector
- ✓ 2 grote bestaande events van binnen onze regio verplaatsen hun activiteit naar het tijdvak (en dus ook het programma) van DAFW

4.4 Ecosysteemprogramma Grow Campus

De Grow Campus is een toplocatie waar (MKB-) ondernemers, docenten, studenten, onderzoekers (toegepast onderzoek) en bestuurders samenkomen en samenwerken aan innovatie en groei. Initiatiefnemers van Grow Campus zijn Avans Hogeschool, HAS Hogeschool, Helicon Opleidingen, Koning Willem 1 College, ZLTO, AgriFood Capital en Gemeente 's-Hertogenbosch in samenwerking met een groot aantal bedrijven en instellingen uit de (regionale) AgriFood sector (en daarbuiten). Bedrijven en kennisinstellingen werken op de Grow Campus samen aan:

- ✓ product- en businessontwikkeling voor en met MKB-bedrijven, boeren en tuinders en start-ups uit de AgriFood sector en;
- ✓ kennis- en talentontwikkeling voor ondernemers en werknemers van bedrijven uit de AgriFood sector, van groot tot klein.

Beoogde Resultaten Grow Campus in 2016:

- ✓ *Community: een 'triple helix'-community met minimaal 50+ actief deelnemende AgriFood bedrijven;*
- ✓ *Campusorganisatie en eventprogramma zijn operationeel en bieden toegevoegde waarde aan de community;*
- ✓ *Talent- en opleidingen: oplevering haalbaarheidsonderzoek businessschool en opvolging;*
- ✓ *Campusfaciliteiten: opstart eerste projecten: Smaakcentrum, Consumerlab en Business Accelerator*

4.5 Ecosysteemprogramma AgriFood Capital Werkt

De toekomst is aan wendbare, lerende en kostenefficiënte bedrijven en instellingen. In het geval van ondernemingen met medewerkers onderscheiden zij zich door een Human Capital-strategie voor de korte én de lange termijn. Succesvoorwaarde daarbij is dat men nu al kan bepalen wat straks van zowel het bedrijf en in het verlengde daarvan van de medewerkers gevraagd gaat worden op het gebied van vaardigheden en competenties. De focus van het arbeidsmarktbeleid in AgriFood Capital voor de komende jaren 2016-2020 ligt op het thema "HR-strategie en human capital". We kiezen voor een regionale en intersectorale aanpak op de (middel)lange termijn, als antwoord op de dynamiek op de arbeidsmarkt.

De arbeidsmarktregio Noordost-Brabant heeft als doelstelling dat in 2020 meer dan 250 werkgevers in de regio bekend, bewust, actief en effectief zijn in strategisch human capital-beleid. Dit doen we door gezamenlijk in te zetten op strategische personeelsplanning met specifieke aandacht voor:

- ✓ *Arbeidsmobiliteit: werkloosheid voorkomen door middel van intersectorale samenwerking*
- ✓ *Inzetbaarheid: kennis, vaardigheden en gezondheid van werknemers up-to-date houden*
- ✓ *Talent: voldoende en beschikbaar talent o.a. door toekomstgericht, adaptief onderwijs afgestemd op wensen en behoeften vanuit het bedrijfsleven*

- ✓ Sociaal ondernemen: mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doen mee in het arbeidsproces

Beoogde resultaten AgriFood Capital Werkt in 2016

- ✓ *Een innovatieve leiderschapsaanpak voor koploperbedrijven op het gebied van strategie en talent*
- ✓ *20 directies van koploperbedrijven in de regio – met name uit de agri& food en logistieke sector - nemen deel aan deze leiderschapsaanpak*
- ✓ *50 bedrijven gaan individueel en deels gezamenlijk aan de slag met strategisch personeelsbeleid binnen hun eigen onderneming*
- ✓ *4 regionale talentencafés voor HBO/WO-opgeleide jongeren, deels werkend en deels een studie volgend gericht op werk in kansrijke sectoren.*

5 Strategische partnerships AgriFood Capital

Economische structuurversterking kan niet zonder strategische partnerships. In 2015 is met meerdere partijen, binnen en buiten de regio samengewerkt. Deze zullen waar dat aan de orde is worden voortgezet. In 2016 zal op de volgende 3 strategische partnerships de nadruk gelegd gaan worden.

5.1 Provincie Noord Brabant/Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM).

De ambitie van Noordoost Brabant om in 2020 topregio in agrifood te zijn versterkt vrijwel naadloos de Provinciale "Innovatie Agenda AgroFood Brabant 2020". In 2015 is daarom al een intensieve samenwerkingsrelatie met Provincie en met name BOM Business Development tot stand gebracht. Deze zal in 2016 voortgezet worden. Dat betekent onder meer dat er een hernieuwde makel/ schakelovereenkomst met de Provincie zal worden afgesproken voor wat de uitvoering in 2016. Dit in samenwerking met BOM, LIB, REWIN en Foodtech Park Brainport. Vooral zal geïnvesteerd moeten worden op het in gezamenlijkheid realiseren van een beperkt aantal gemeenschappelijke uitvoeringsthema's zodat er een uitvoeringslijn (met de bijbehorende middelen) "van Regio tot Brussel" gaat ontstaan voor die initiatieven van groot belang zijn om de ambities van Brabant en AgriFood Capital het verschil te gaan maken.

Beoogde resultaten in de samenwerking met Provincie Noord Brabant/BOM op de innovatieagenda agrofood in 2016:

- ✓ *Gemeenschappelijke vaststelling van thema's/domeinen en systeembedrijven en gezamenlijke investeringen op deze thema's en systeembedrijven*
- ✓ *Hernieuwde overeenkomst 'Makel-Schakelcapaciteit in kader van AgroFood Innovatieprogramma Brabant2020*
- ✓ *Continuering "Brabant-team"; gezamenlijke business development met BOM Business Development*
- ✓ *Strategische samenwerking met bijbehorende wederzijdse investeringen op ecosysteemprogramma's Grow Campus, Dutch AgriFood Week en AgriFood Capital Werkt alsmede op de innovatieprogramma's van de regio Noordoost Brabant*

5.2. Brainport 2020/ Brainport Network

Brainport 2020 is het netwerk van zes triple helix regio's in Zuidoost-Nederland en de provincies Noord-Brabant en Limburg. Deze partners bundelen hun krachten om Zuidoost-Nederland als open innovatie regio van Europa nog verder uit te bouwen. In de periode 2011-2015 is het urgentieprogramma Brainport 2020 voor de regio Zuidoost-Nederland uitgevoerd. In deze nieuwe fase (2016-2019), zet het Brainport2020-netwerk vooral in op het delen van kennis en behalen van concrete resultaten door bottom-up samenwerking op de thema's arbeidsmarkt, kapitaal en Europa. Brainport 2020 zal daarom omgedoopt worden tot "Brainport Network".

Om als top innovatie regio in de wereld mee te blijven tellen, heeft Zuidoost-Nederland voldoende en goed gekwalificeerd personeel nodig, passend bij de snel veranderende vraag op de arbeidsmarkt. Daarom zet het Brainport 2020-netwerk krachtig in op het uitvoeren van innovatieve bovenregionale activiteiten en het delen van kennis tussen de regio's en partners. De thema's jeugd, excellent onderwijs, flexibele en transparante arbeidsmarkt en Leven

Lang Leren staan centraal. Daarmee is dit programma aanvullend op de eigen regionale activiteiten en versterkt het onze eigen "people-lijn". De Brainport 2020 kapitaalagenda maakt zich hard voor een sluitende kapitaalstructuur voor startende en groeiende innovatieve bedrijven. Eén van de maatregelen is het vergroten van de bekendheid van regelingen en fondsen in Zuidoost-Nederland en het creëren van meer samenhang tussen deze instrumenten. De in 2015 opgestart "Financieringstafel AgriFood" in onze regio zal versterkt worden vergezeten en uitgebreid. Om succesvol projecten op Europese schaal aan te gaan en Europese middelen te genereren voor investeringen en innovaties, is een breed internationaal netwerk en voldoende massa onontbeerlijk. Brainport 2020 biedt als bovenregionaal samenwerkingsverband met bijbehorende agenda een aantrekkelijk greemium om in Europa met andere partners en regio's samen te werken. De kern van de Brainport 2020 aanpak voor Europa bestaat uit gezamenlijke activiteiten bovenregionaal, kennisdeling en waar nodig een gezamenlijke lobby richting Den Haag en Brussel.

Beoogde resultaten in de samenwerking in het Brainport Network in 2016:

- ✓ *uitvoering van financieringstafels (speerpunt kapitaalmarkt), implementatie arbeidsmarktdashboard (speerpunt arbeidsmarkt) en betere benutting van Europese programma's in het bijzonder OPZuid, Interegprogramma's, Horizon 2020 en 'Junker-gelden' (speerpunt EU-aanpak)*
- ✓ *kennisdeling en gezamenlijke lobby-agenda vanuit Zuidoost Nederland m.b.t. innovatie in triple-helix ecosystemen. Daarbinnen focus op campusontwikkeling, scale-up-programma's en MKB-instrumentarium*

5.3 Ondernemerslift+

Als netwerk van overheid, ondernemers en onderwijs ondersteunt, faciliteert en stimuleert OndernemersLift+ innovatieve startende en groeiende (student)ondernemers in de regio Noordooost-Brabant. In 2016 zal Ondernemerslift+ zichtbaarder geïmplementeerd worden als onderdeel van de AgriFood Capital-ambitie. Dat betekent dat in haar dienstenaanbod het agrifoodcluster en de thema's voeding, gezondheid en duurzaamheid prioritair zijn. Samenwerking met AgriFood Capital B.V. zal zich in 2016 met name richten op de ontwikkeling van de "Ondernemers-frontoffice". In dit gezamenlijke project zal een ondernemersfaciliteit ontwikkeld gaan worden, als onderdeel van de propositie van de Grow Campus, waarin (toekomstige) ondernemers op adequate wijze toegang krijgen tot kennis, kennissen en/of kapitaal. In kwartaal 2 van 2016 moet, vanuit een groeimodel, deze faciliteit operationeel worden.

Beoogde resultaten in de samenwerking met Ondernemerslift+ in 2016:

- ✓ *Ontwikkeling van een eenduidige en goed toegankelijke "ondernemers-frontoffice" waarin voor (toekomstige) ondernemers op adequate wijze de verbinding wordt gelegd met kennis, kennissen en kapitaal. Deze faciliteit maakt onderdeel uit van de Grow Campus is moet in kwartaal 2 van 2016 operationeel worden.*

6. Communicatie & branding

AgriFood Capital is een relatief nieuw 'merk'. Het beeld dat de diverse stakeholders van AgriFood Capital hebben blijkt soms nog divers te zijn. Voor de één is het vooral een geografische aanduiding, voor anderen een innovatieprogramma, een ecosysteem, een ambitie of een samenwerkingsverband. De uitdaging in zowel de public relations als de public affairs is om de juiste associaties op te roepen. Dit houdt in dat we de naam AgriFood Capital moeten blijven 'laden'. Het programma Communicatie & Branding omvat het ontwikkelen en uitvoeren van een eenduidige communicatiestrategie binnen en vanuit de regio. De strategie is er op gericht om bekendheid en aantrekkingskracht van de regio Noordoost Brabant te vergroten door te laten zien waar zij voor staat. Om dit realiseren is begin 2015 een "familie & fanstrategie" ontwikkeld. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen "interne" doelgroepen - aangeduid als "familie" - (o.a. BRG, leden Stichtingsbestuur) en externe doelgroepen - aangeduid als "fans" (o.a. deelnemers aan projecten, leden gemeenteraden, bedrijfsleven). We bouwen onze communicatiestrategie uit via de familie richting de doelgroepen op "fanniveau". Interactie staat centraal; on- en offline ontmoetingen mogelijk maken, kennis en ervaringen delen en betekenis geven aan (succes-)verhalen. De belangrijkste bouwsteen van de communicatie is storytelling. In aansprekende verhalen uit de regio vinden mensen de betekenis (economisch, maatschappelijk, persoonlijk) van AgriFood Capital en de relevantie voor hen zelf. Voor 2016 worden de volgende prioriteiten aangebracht in de uitvoering van deze communicatiestrategie:

- ✓ Het merk AgriFood Capital zichtbaarder verbinden met andere initiatieven die bijdragen aan de overall-strategie van de regio. In het bijzonder geldt dit voor: AgriFood Capital Werk, Ondernemerslift+, Dutch AgriFood Week, Grow Campus, Brainport Network en Brabant AgroFood Innovatieprogramma. Nog meer dan thans zullen we deze 'merken' verbinden met het merk AgriFood Capital zodat vanuit de regio richting veelal dezelfde doelgroepen een herkenbaar, krachtig en eenduidige boodschap verteld kan worden. Met deze stakeholders zal eveneens een communicatienetwerk opgezet gaan worden.
- ✓ Het hart van onze communicatiemix zal ook in 2016 gevormd worden door onze E-mail nieuwsbrief, social media en website. Voor de e-mailnieuwsbrief zal bekeken worden hoe het bereik vergroot kan worden (o.a. door meer rechtstreekse verzending naar bijvoorbeeld raadsleden en bedrijven) en of de frequentie verhoogd kan worden (nu 2-wekelijks) indien daar vanuit de content aanleiding toe is. Voor sociaal media (m.n. twitter en facebook) is in de tweede helft van 2015 een social media strategie ontwikkeld die in 2016 moet leiden tot het vergroten van het bereik via deze kanalen en meer samenhang tussen de diverse kanalen.
- ✓ Het merk AgriFood Capital landelijk en ook internationaal zichtbaarder positioneren. Hiervoor zijn deelname aan (inter-)nationale projecten en netwerken de dragers. Voorbeelden zijn de Dutch AgriFood Week, European Region of Gastronomy en mogelijk handelsmissies. Dit betekent dat in 2016 extra geïnvesteerd zal moeten worden in Engelstalige communicatie-uitingen.
- ✓ In 2016 zal, in navolging van 2014, weer een AgriFood Capital Monitor, uitgebracht gaan worden. Hierin worden, aan de hand van circa 25 indicatoren, de sociaal-economische ontwikkeling van regio in beeld gebracht.

Beoogde resultaten van communicatie&branding in 2016:

- ✓ *Verbinding met andere merken binnen overall strategie*
- ✓ *Groei bereik (doelstellingen nieuwsbrief, social media)*
- ✓ *Nationale en internationale positionering/exposure*
- ✓ *AagriFood Capital Monitor 2016*

7. Governance

In 2015 is de Bestuurlijke Regiegroep (BRG) drie maal bijeengekomen. Haar kerntaak ligt in bepalen van strategie en beleid van Regio Noordoost Brabant. Zij stelt het jaarplan 2016 en daarmee de opdracht aan de directie van Regio Noordoost Brabant vast.

Ook in 2016 zal het bestuur tenminste drie bijeenkomsten hebben waar naast haar formele taken en bevoegdheden veel ruimte zal zijn voor inzicht- en strategieontwikkeling, zowel onderling maar zeker ook met externe deelnemers. Het Dagelijks Bestuur van de regio is verantwoordelijk voor de meer dagelijkse besturing. In 2015 kwam zij vier keer bijeen, net als in 2016.

De werkorganisatie van de regio Noordoost Brabant bestaat uit een Directeur van de Regio, die tevens secretaris is van het Bestuurlijke Regie Team, een coördinator voor de REAP en Streeknetwerkgelden, drie secretarissen van de portefeuillehoudersoverleggen Duurzame leefomgeving, Economie en bereikbaarheid en mobiliteit. Daarnaast zijn er programmaleiders/ projectleiders voor de thema's Groen en blauw, Transitie veehouderij, Circulaire economie en regionale vertegenwoordiging in provinciale overleggen en bij Ondernemerslift+. Daarnaast bestaat de werkorganisatie uit de backoffice (secretariaat, administratie, controlling, communicatie). Facilitaire zaken worden afgenomen. De werkorganisatie is gehuisvest op de Grow Campus in Agri&Food Plaza te 's-Hertogenbosch.

Op het thema Ruimte extra capaciteit nodig zijn om ons voor te bereiden op de omgevingsvisie van de Provincie en een meer trekkende rol te nemen in het Regionaal Ruimtelijk overleg. Hiervoor is in principe 0,5 FTE beschikbaar.

8. Begroting 2016

De regionale samenwerking in Noordoost Brabant is vastgelegd in een convenant. Dit convenant heeft een looptijd van 3 jaar (2014-2016), waarin de convenantpartijen jaarlijks een bijdrage van € 3,00 per inwoner per jaar in het Regiofonds storten. Daarmee ontstaat een werkbudget, dat dient als cofinanciering voor de REAP -middelen en de bijdragen vanuit de Stimuleringsregeling Streeknetwerken welke door de Provincie Noord-Brabant zijn toegekend aan de regio Noordoost Brabant.

Vanuit het Regiofonds doet de regio ook een bijdrage aan de Stichting Agrifood Capital, de triple helix samenwerking in de regio Noordoost Brabant.

Begroting BRG 2016			
Inkomsten	X 1000€	Uitgaven	X1000€
Regiogemeenten €3 per inwoner	1.900	Regiofonds	559
Waterschappen	120	REAP budget	590
REAP-subsidie Provincie	295	Streeknetwerken budget	285
Streeknetwerkensubsidie Provincie	125	30 samenwerking BV AFC	1006
Totaal	2.440		2.440

De financiën van het REAP-programma zullen worden besteed aan de volgende onderdelen:

- Programmamanagement/facilitering REAP-activiteiten € 118.000,-
- Zaaigeldprojecten (maximaal € 5.000 per project) PM
- Te besteden aan de verschillende programmalijnen € 465.000,-
- Reserve/Onvoorzien € 7.000,-

In het REAP-jaarplan 2016 dat moet worden opgesteld in het kader van de subsidieaanvraag bij de provincie zal na consultatie van het poho Economische Ontwikkeling waar wenselijk een nadere specificatie verdeling van budgetten over de programmalijnen worden opgenomen. Aanvankelijk wordt gewerkt met gelijkelijk over de programmalijnen verdeelde budgetten. Doch via kwartaalmetingen naar aanleiding van de ingediende aanvragen wordt bekeken of

tussentijds tussen de programmam lijnen geschoven moet of kan worden. Binnen de regio zijn meerdere programmam lijnen benoemd (zoals "voeding en gezondheid", "smart agrifood systems", "transitie agrifood", "circulaire agrifood", "circulaire agrifood" en "beleef agrifood". Er is dus sprake van zgn. "flexibele" schotten. De huidige vrije ruimte in de aangegane verplichtingen per heden ((13 november 2015) voor 2015 is ca € 250.000,-. Hierbij zijn nog niet alle projecten van het jaar 2015 geboekt. De verwachting is dat er dit jaar voldoende projecten zullen zijn waardoor het gehele budget wordt gebruikt.

De financiën van de meerjarenbegroting cfr. Streeknetwerkenregeling 2012-2016 zijn als volgt verdeeld:

- Uitvoeringskosten (25% budget) € 500.000
- Groen Blauwe Structuren – duurzame stad-land verbindingen € 700.000
- Circulair agrifoodcomplex (biobased economy) € 350.000
- Transitie van de landbouw € 350.000
- Interregionale of cross-sectorale projecten € 100.000

In het jaarplan Streeknetwerken 2016 dat moet worden opgesteld in het kader van de subsidieaanvraag bij de provincie zal na consultatie van het poho Duurzame Leefomgeving waar wenselijk een nadere specificatie verdeling van budgetten over de programmam lijnen worden opgenomen. Aanvankelijk wordt uitgegaan van verhouding over de programmam lijnen zoals hierboven weergegeven. De huidige vrije ruimte in de aangegane verplichtingen per heden ((13 november 2015) is ca € 500.000,-. Dit is de vrije ruimte voor het gehele meerjarenprogramma tot eind 2016. Hierbij zijn nog niet alle projecten van het jaar 2015 geboekt.

Financiën t.l.v. Regiofonds

De resterende financiën zijn onderdeel van het regiofonds. De huidige vrije ruimte in de aangegane verplichtingen per heden ((13 november 2015) is ca € 100.000,-. Hierbij zijn nog niet alle uitgaven van het jaar 2015 geboekt.

Begroting AFC B.V.

De basisbegroting van de Agrifood capital bv is afgeleid uit de meerjarenbegroting zoals opgenomen in de "Strategische Agenda AgriFood Noordoost-Brabant 2014-2020". Deze gaat uit van een (niet-geïndexeerde) jaarlijkse vergoeding voor de te leveren prestaties vanuit het Regiofonds van de Bestuurlijke Regiegroep Noordoost-Brabant van € 1.006.000,-. In een separate uitvoeringsovereenkomst tussen BRG (vertegenwoordigd door de gemeente 's-Hertogenbosch) en AgriFood Capital B.V. is vastgelegd op welke wijze deze vergoeding beschikbaar gemaakt zal worden. De verder uitgewerkte basisbegroting Agrifoodcapital bv 2016 ziet er als volgt uit:

Financiën t.i.v. Regiofonds: totaal € 1.006.000,-

• Programma Voeding en Gezondheid	€ 132.000
• Programma Smart food systems	€ 114.000
• Transitie circulaire agrifood	€ 100.000
• Programma AgriFood werkt	€ 64.000
• Grow Campus	€ 45.000
• Dutch Agrifood week	€ 154.000
• Ondernemersschap	€ 45.000
• Brainport network	€ 70.000
• Governance	€ 55.000
• Directievoering	€ 117.000
• Doorbelasting regio	€ 110.000

9. Tot slot

In 2014 is een voortvarende start gemaakt om Noordoost-Brabant de topregio in AgriFood te laten zijn. In 2015 zijn daar, op alle vier strategische programmalijnen aansprekende resultaten geboekt. Tevens is de triple-helix governance in al zijn facetten tot uitvoering gebracht en zijn met diverse partners waardevolle samenwerkingen tot stand gekomen. In 2016 zal de ingezette aanpak en werkwijze onverminderd worden voortgezet. De aanleiding voor het ontstaan van AgriFood Capital zal immers in 2016 onverminderd actueel zijn. In een aantrekkende economie moeten de kansen in Noordoost-Brabant nog wel verzilverd worden in termen van groei van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Ook maatschappelijke uitdagingen zijn er nog volop. Het gaat daarbij om de verbetering van de woon- en leefomgeving. De daarvoor opgestarte gebiedsopgaven zijn nog pril en moeten worden verder worden ontwikkeld. Ook moeten nog extra stappen worden gezet om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren via de aanleg van onder meer breedbandverbinding en snelfietspaden. Een lang traject is ook de transitie naar een meer duurzame landbouw. De eerste contouren daarvoor zijn geschetst. In de komende jaren gaat het om de realisatie van concrete voorbeeldprojecten. Een nominatie als "Europese regio van de gastronomie" in 2018 is gedaan. De komende tijd zal de aandacht gericht zijn op het kracht bijzetten van die titel en deze waar te maken. Ook zal de regio gaan voor een betekenisvolle inbreng in de omgevingsvisie van Provincie Noord Brabant en het opzetten van een gebiedsagenda, waarin we de samenwerking met Provincie verder vorm kunnen geven en laten leiden tot Provinciebrede afspraken. Ook op het gebied van voeding, gezondheid en duurzaamheid zijn aanvullende stappen uiterst noodzakelijk. In de eigen omgeving maar ook wereldwijd. Dit alles moet er toe leiden dat de 19 gemeenten en 2 waterschappen welke aan de basis hebben gestaan van AgriFood Capital ook voor de komende jaren hun betrokkenheid en commitment herbevestigen en daarmee hun bijdrage aan het Regiofonds gaan continueren. Laat dit jaarplan daartoe een stimulans zijn.

Drs Carel Nobbe Msc.

Directeur Regio Noordoost Brabant

Maart 2016